

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

COMMISSION DE LA JUSTICE

dinsdag

29-01-2002

09:30 uur

mardi

29-01-2002

09:30 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Samengevoegde vragen van	1
- de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "het rapport van de 'onderzoekscommissie' omtrent Congo" (nr. 6216)	1
- de heer Ferdy Willems aan de minister van Justitie over "de weigering van inzage van het Congo-rapport" (nr. 6274)	1
<i>Sprekers: Karel Van Hoorebeke, Ferdy Willems, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>	
Vraag van de heer Tony Van Parys aan de minister van Justitie over "het ontbreken van middelen om psychologische en andere experten te betalen" (nr. 6248)	6
<i>Sprekers: Tony Van Parys, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>	
Vraag van de heer Tony Van Parys aan de minister van Justitie over "de stopzetting van de labo-tests op de haren in het dossier-Dutroux" (nr. 6264)	8
<i>Sprekers: Tony Van Parys, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>	
Vraag van mevrouw Karine Lalieux aan de minister van Justitie over "de behandeling en de opvolging van ernstig zieken in de gevangenissen" (nr. 6272)	11
<i>Sprekers: Karine Lalieux, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>	

SOMMAIRE

Questions jointes de	1
- M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "le rapport de la 'commission d'enquête' concernant le Congo" (n° 6216)	1
- M. Ferdy Willems au ministre de la Justice sur "le refus d'autoriser la consultation du rapport sur le Congo" (n° 6274)	1
<i>Orateurs: Karel Van Hoorebeke, Ferdy Willems, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	
Question de M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "l'absence de moyens pour rémunérer des experts psychologiques et autres" (n° 6248)	6
<i>Orateurs: Tony Van Parys, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	
Question de M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "l'arrêt de la procédure d'analyse ADN des cheveux recueillis dans le cadre de l'affaire Dutroux" (n° 6264)	8
<i>Orateurs: Tony Van Parys, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	
Question de Mme Karine Lalieux au ministre de la Justice sur "le traitement et le suivi de personnes gravement malades en prison" (n° 6272)	11
<i>Orateurs: Karine Lalieux, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

COMMISSION DE LA JUSTICE

van

du

DINSDAG 29 JANUARI 2002

MARDI 29 JANVIER 2002

09:30 uur

09:30 heures

De vergadering wordt geopend om 9.48 uur door de heer Tony Van Parys, voorzitter.
La séance est ouverte à 9.48 heures par M. Tony Van Parys, président.

De vraag nr. 6081 van de heer Lode Vanoost werd ingetrokken.

01 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "het rapport van de 'onderzoekscommissie' omtrent Congo" (nr. 6216)
- de heer Ferdy Willems aan de minister van Justitie over "de weigering van inzage van het Congo-rapport" (nr. 6274)

01 **Questions jointes de**

- M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "le rapport de la 'commission d'enquête' concernant le Congo" (n° 6216)
- M. Ferdy Willems au ministre de la Justice sur "le refus d'autoriser la consultation du rapport sur le Congo" (n° 6274)

01.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, blijkbaar doet dit land toch een aantal pogingen om klaarheid te scheppen in de gebeurtenissen in Congo, niet alleen in het kader van het koloniale verleden, maar ook voor de periode na de onafhankelijkheid en de gebeurtenissen die in die periode zijn voorgevallen. De Lumumba-commissie heeft op dat vlak toch een belangrijke stap voorwaarts gezet.

Onlangs is ook een boek verschenen dat handelt over de gebeurtenissen rond de onafhankelijkheidsperiode en het optreden van een aantal actoren ter plaatse, waarbij een aanzienlijke vluchtelingenstroom is op gang gekomen van landgenoten die in Congo werkzaam waren. Men spreekt over ongeveer 100.000 Belgen die op dat ogenblik daar verbleven, waarvan een groot aantal is gevlucht toen de onafhankelijkheid van Congo werd uitgeroepen. Dat gebeurde vrij onvoorbereid, wat wellicht een verklaring is voor de gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan.

Mijnheer de minister, uit het boek blijkt dat een onderzoekscommissie zou zijn opgericht om na te gaan welke gewelddaden zijn gepleegd ten aanzien van de landgenoten die op dat ogenblik aldaar nog verbleven. Ik heb de parlementaire werkzaamheden van die periode nagekeken. Daaruit bleek dat dit een intense periode is geweest wat de parlementaire onderzoeken betreft. Zo is op 25 mei 1960 een wetsontwerp ingediend dat heeft geleid tot de wet op het parlementair onderzoek van 17 juni 1960. Deze wet liet toe om op dat ogenblik een

01.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Les travaux de la commission Lumumba sont terminés. Les événements qui ont eu lieu au Congo au début des années 60 continuent à faire l'objet d'investigations. Peter Verlinden a par exemple publié récemment un livre intitulé *Weg uit Congo*.

Un énorme travail parlementaire avait déjà été accompli dans les années 60. Un projet de loi relatif à l'enquête parlementaire avait été adopté. Peu de temps après, un arrêté royal créait une commission d'enquête.

Cette commission a rédigé un rapport contenant des témoignages de personnes qui avaient fui le Congo pour revenir en Belgique. Ce rapport contiendrait quatre parties. Les trois premières parties contiendraient les témoignages

onderzoekscommissie op te richten om na te gaan wat er in Congo was gebeurd. Blijkbaar is er geen echte parlementaire commissie opgericht, maar heeft de regering zelf het initiatief genomen om een onderzoekscommissie op te starten. Dat is beslist bij koninklijk besluit van 16 juli 1960. Artikel 1 stipuleert dat een commissie wordt opgericht, belast met het instellen van een onderzoek over de aanslagen op personen, bedreven in de republiek Congo sedert 30 juni 1960. De commissie moet over haar opdracht verslag uitbrengen bij de regering. Artikel 2 gaat over de samenstelling, artikel 3 bepaalt dat de heer Pedro Delahaye, raadsheer van het Hof van Cassatie, tot voorzitter wordt benoemd en dat de minister van Justitie met de uitvoering van het besluit is belast.

Mijnheer de minister, de auteur van het boek zou met u en de minister van Buitenlandse Zaken contact hebben opgenomen om inzage te krijgen in het rapport dat daaromtrent zou zijn opgemaakt. Blijkbaar wordt dit tot nu toe geweigerd. Ik weet niet welke de motieven zijn. Daarom stel ik u vandaag deze vraag. Naar verluidt zou men zich beroepen op de privacy. In het kader van het regeringsonderzoek zouden immers heel wat getuigen zijn ondervraagd. Het vrijgeven van het rapport zou een schending kunnen inhouden van de privacy van die personen. Ik meen te weten dat het volledige rapport vier delen omvat. In drie delen worden de getuigenissen van de personen in kwestie behandeld, maar het vierde deel zou een soort syntheserapport zijn.

Als het argument van de privacy op alle andere argumenten zou doorwegen, moet het toch mogelijk zijn om minstens dat syntheserapport vrij te geven. Ik neem aan dat in dat syntheserapport een aantal politieke besluiten en eventueel ook aanbevelingen zullen staan. Daartoe werd die commissie toch opgericht? Wat is het doel van het rapport als wij er nooit iets mee gedaan hebben? Uit het syntheserapport zouden wij de conclusies van die onderzoekscommissie kunnen halen en de gevolgen die eraan werden verleend.

Mijnheer de minister, mijn concrete vragen zijn de volgende.

Ten eerste, kent u dat rapport? Waar bevindt het zich?

Ten tweede, hebt u dat rapport zelf gelezen? Als u dat geweigerd hebt op grond van de privacy van de personen, door wie hebt u zich daarover dan laten adviseren? Is dat uw eigen besluit of bestaat er daarover bijvoorbeeld binnen het Hof van Cassatie een advies waarin het rapport mogelijk kwetsend wordt genoemd voor de persoon in kwestie zodat het omwille van de privacy niet vrijgegeven kan worden?

Ik kan eigenlijk niet aanvaarden u dat argument van de privacy blijft aanhouden omdat het Parlement de gebeurtenissen toch ook zou moeten kunnen controleren. Een soort comité, eventueel gebonden door de geheimhoudingsplicht, zou dat rapport toch moeten kunnen inzien. Zo kunnen de inhoud van het rapport en de politieke conclusies voor het Parlement duidelijk worden.

Het rapport is niet vrijgegeven omdat de belangen van het bedrijfsleven geschaad zouden kunnen worden, want eventuele fouten zouden naar boven kunnen komen die onder meer tot

alors que la quatrième partie serait une synthèse des conclusions et recommandations politiques. Même si le ministre invoque la loi relative à la protection de la vie privée, je ne comprends pas pourquoi on ne peut pas rendre publique la dernière partie du rapport. Par ailleurs, que sont devenues les recommandations de la commission d'enquête?

Le ministre est-il au courant de l'existence de ce rapport? Où se trouve-t-il? Le ministre l'a-t-il lu? Sur quels éléments le ministre se fonde-t-il pour en refuser la consultation? Pourquoi le ministre invoque-t-il le respect de la vie privée? Le rapport peut-il être communiqué, éventuellement à un comité tenu au secret?

aansprakelijkheden zouden leiden. Precies daarom vraag ik of u het rapport kent en gelezen hebt en of u zelf vond dat de vrijgave ervan schending van de privacy zou inhouden.

Ten derde, welke oplossing stelt u voor om het Parlement concreet inzage te geven in dat rapport en om de gevolgen van dat onderzoek te laten kennen?

01.02 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, het bestaan van dat rapport is via een hele omweg uitgelekt, die ik u zal besparen. In De Standaard van 24 januari 2002 las ik het volgende: "Dit gebeurde via de enige overlevende van de vier leden van de commissie. De betrokkene, een zeer bekend iemand in de juridische wereld, intussen met pensioen, gaf toe dat er drie exemplaren bestonden." Het lijkt me niet belangrijk uit te zoeken wie die personen zijn.

Een van de drie rapporten zou zich bij de betrokkene bevinden, maar die zou dat verloren zijn en in ieder geval niet willen afgeven. Het tweede rapport zou zich bij het Hof van Cassatie en het derde bij het ministerie van Buitenlandse Zaken bevinden. Het is dus logisch dat die journalist daarnaar polst bij het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De minister van Buitenlandse Zaken was vorig jaar in Congo. Ik vergezelde hem daarbij ook. De minister van Buitenlandse Zaken zou toen zijn aangesproken door de betrokken journalist. De minister zou geen bezwaren hebben tegen inzage van het rapport. Weliswaar weten wij niet waar dat rapport zich bevindt.

Ik bespaar u opnieuw de hele uitleg van de journalist. Na lang zoeken – niet in het archief, want daar bevindt het zich niet – bleek het rapport, dat met vier boekdelen ongeveer 1.000 bladzijden telt, synthese inbegrepen, ergens in een kast te liggen.

Het tweede probleem was de vraag of de betrokkene, de historicus, dat rapport mag inzien. Na veel heen en weer te telefoneren en schrijven met het departement Buitenlandse Zaken werd ons aangekondigd dat het Hof van Cassatie ertussen zat. Het was dus een kwestie voor het departement Justitie en wij moesten onze vraag tot de bevoegde minister richten. Daarmee is de piste van Buitenlandse Zaken voorlopig afgesloten, maar ik zal daarover aan de minister van Buitenlandse Zaken nog wel een vraag zal stellen, evenals collega Van Hoorebeke.

Mijnheer de minister, het Hof van Cassatie was een tweede weg, die echter in uw vaarwater komt. In een brief van 6 juni 2001 vraagt de auteur, de heer Verlinden, om informatie. Om hoeveel slachtoffers gaat het? Wat is de situering in de tijd? Hoeveel getuigenissen zijn er? Werden klachten ingediend? Ik citeer uit de brief: "Ik neem aan dat deze gegevens zonder problemen kunnen worden verstrekt zonder te raken aan de vertrouwelijkheid van het onderzoek en het privé-leven van de ondervraagde personen" – en hij sluit af – "Kunt u mij overigens meedelen of de geheimhouding van dit verslag het gevolg is van een specifieke politieke beslissing destijds, dan wel door de onderzoekscommissie zelf opgelegd". Ik citeer uit het – overigens snelle - antwoord van het Hof van Cassatie van 20 juni 2001: "Er is geen witboek. Op het parket van het Hof van Cassatie is wel een confidentieel rapport desbetreffend voorhanden. Mijn voorgangers" – men bedoelt de heer Pedro Delahaye – "hebben de verzoeken steeds

01.02 Ferdy Willems (VU&ID): L'existence de ce rapport a finalement transpiré dans le cadre d'une enquête menée par Peter Verlinden sur le Congo. Je renvoie à un article du journal *De Standaard* à ce sujet. Il n'existerait que trois exemplaires de ce rapport: un exemplaire se trouverait chez le seul survivant de l'ancienne commission d'enquête, un à la Cour de cassation et un au département des Affaires étrangères. Le ministre des Affaires étrangères ne verrait pas d'objection à la diffusion de ce rapport mais il ignorait où celui-ci se trouvait. Au terme de nombreuses recherches, un rapport a été retrouvé à la Cour de cassation.

Le journaliste Peter Verlinden a demandé, par lettre, l'autorisation de lire ce rapport, en s'engageant toutefois à respecter la vie privée des intéressés. La Cour de cassation a répondu qu'il s'agissait d'un rapport confidentiel ne pouvant être rendu public. Le ministre de la Justice a répondu qu'il devait respecter la loi sur la protection de la vie privée et qu'il ne s'agit que d'un rapport provisoire se trouvant à la Cour de cassation.

Tous ces éléments sont historiquement très importants. Une étude scientifique objective de notre passé colonial et de la lutte pour l'indépendance de 1960 est indispensable pour que la Belgique et aussi le Congo puissent enfin assimiler ce passé.

Pourquoi tous ces mystères? Serait-ce pour éviter des demandes de dommages et intérêts?

geweigerd, onder meer wegens het geheim dat de voorzitter destijds had gevraagd". Er wordt dus geen inzage toegestaan. Het belangrijkste is dat het Hof van Cassatie expressis verbis bevestigt dat zij een document heeft.

In een laatste brief van 16 september 2001 richt de heer Verlinden zich tot u, mijnheer de minister. Hij schrijft: "Het argument van de privacy van de betrokken personen dat uw kabinet aanhaalt, heb ik al weerlegd in mijn schrijven aan de procureur-generaal. Ik ben uiteraard bereid om de privacy van alle geciteerde personen te beschermen. Mijn deontologie als journalist en wetenschappelijk onderzoeker verplicht mij daar zelfs toe". - Recente gebeurtenissen doen daar evenwel vragen bij rijzen, maar deze journalist is misschien wel te goeder trouw. - "Daarenboven bestaat er een voorlopig rapport waaruit ik nu al naar believen citeer". Tot zover de briefwisseling over dit dossier.

Waarom is dit nu zo belangrijk? Het is meer dan een fait divers. Ten eerste, is de onafhankelijkheid van Congo een belangrijke episode in onze geschiedenis. Onze achterkleinkinderen zullen dat ook nog moeten leren. Tussen 16 juni en 18 oktober 1960 kregen 27.000 families, ongeveer 100.000, mensen vragenlijsten over wat eigenlijk de grootste vluchtelingenzaak is waarbij België na de Tweede Wereldoorlog werd betrokken.

Ten tweede, is het toenmalig tijds kader niet onbelangrijk. In de jaren 60 doen immers allerlei cowboyverhalen de ronde. Er was sprake van beestigheden, van racisme. Dat is misschien ook gebeurd, maar enige nuancering is hier misschien wel op zijn plaats. Ten derde, op 16 november 2001 besluit de commissie-Lumumba - waar ik de eer had een van de drie verslaggevers te zijn - met een aantal aanbevelingen. Ik citeer de vijfde aanbeveling: "De commissie doet de aanbeveling dat multidisciplinair en internationaal-historisch onderzoek over de koloniale en postkoloniale periode zou worden gestimuleerd. Op basis van objectief wetenschappelijk verantwoord tot stand gekomen feitenmateriaal kan de politieke wereld tot een synthese komen die bijdraagt tot het verwerken van het verleden". Dit verleden is bij veel mensen hier noch in Congo verwerkt. Lees het boek er maar eens op na of ga naar Congo. Als historicus kan ik u vertellen dat de geschiedenis geen eenduidige wetenschap is, maar vele gezichten heeft. Het boek van Ludo De Witte heeft het accent op één aspect van de zaak gelegd. Het boek van de heer Verlinden beklemtoont een ander aspect. Beide zijn waardevol en interessant.

Op 5 december 2001 vroeg ik de minister van Buitenlandse Zaken welke archieven ter inzage zijn. Daarop heb ik echter nog geen antwoord gekregen. In de pers lees ik dat er geen inzage wordt gegeven om schadeclaims te vermijden.

Dat is mogelijk. De politiek van de jaren '50 zou wel eens van die aard kunnen zijn dat de gruwelikheden die Belgen ondergingen deels onder de Belgische verantwoordelijkheid vielen. Ook in de commissie-Lumumba heb ik geen antwoord gekregen op deze vraag. Waarom heeft men zo vlug de onafhankelijkheid verleend? Gebeurde dat uit angst of omwille van een neokoloniaal project?

Ik kom tot een oplossing. Het zou niet wijs of fair zijn van mij om u te vragen uw voorgangers te desavoueren. Die mensen die intussen

Je ne demande pas au ministre de désavouer ses prédécesseurs qui ont décidé de garder le secret mais, dans l'intérêt de la vérité et de la recherche historique, il conviendrait de trouver une solution de compromis. Ne pourrait-on faire appel dans ce cadre à la commission pour la protection de la vie privée?

overleden zijn hebben destijds gevraagd om dit niet ter inzage te geven. Misschien zijn er juristen die u kunnen adviseren. Er bestaat ook een commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. Misschien kunt u haar vragen of het niet mogelijk is om terzake advies te verlenen. Misschien is er een compromis mogelijk of kan men met een parlementaire werkgroep werken. Met een beetje gezond verstand moet het mogelijk zijn dat de journalist bijvoorbeeld zijn tekst voorlegt aan de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer en dat men pas dan toestemming geeft voor publicatie. Er moet een mogelijkheid zijn om hier uit te komen, dit in het belang van het historisch onderzoek en de waarheid en om de rancune en kwetsuren die bij mensen in Congo en hier nog bestaan te verhelpen.

Voorzitter: Fred Erdman.

Président: Fred Erdman.

01.03 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben op de hoogte van het bestaan van het rapport van de voorlichtingscommissie. Dat is enigszins speciaal, het gaat hier om een voorlichtingscommissie en niet om een parlementaire onderzoekscommissie. Deze commissie werd opgericht bij koninklijk besluit van 16 juli 1960. Er zijn een aantal rapporten opgesteld. Ik ben er zeker van dat één rapport tot op vandaag is blijven bestaan. Dat bevindt zich bij de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie.

Wat het vrijgeven van het rapport betreft, is het mijn persoonlijke opinie dat een rapport veertig jaar na de feiten eigenlijk zou moeten kunnen worden vrijgegeven. Waarom is dat tot op heden niet gebeurd? Het advies van Cassatie luidde negatief. Men heeft de personen die eertijds getuigd hebben en wier identiteit toen is opgenomen immers vertrouwelijkheid gegarandeerd. Men heeft de getuigen met andere woorden een soort bescherming avant la lettre willen toekennen. Ik ken de inhoud van het dossier niet want ik heb er nooit een woord van gelezen. Ik stel dan ook voor om in overleg met mijn collega van Buitenlandse Zaken de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer aangevuld met enkele professoren die over grote kennis van de materies media en derde wereld beschikken om advies te vragen met betrekking tot de vrijgave van het rapport. Indien zij zouden oordelen dat een vrijgave geen probleem vormt, dan zie ik ook geen reden om mij daartegen te verzetten. Dat is de werkwijze die ik zal voorstellen in overleg met de minister van Buitenlandse Zaken.

01.04 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de minister, uw antwoord komt in belangrijke mate tegemoet aan wat ik verwacht had. Het is niet verantwoord dat een dergelijk belangrijk rapport veertig jaar na de gebeurtenissen nog niet ter inzage kan worden gegeven. De toenmalige minister van Justitie heeft reeds op 28 juli een aantal zaken aangehaald uit het voorlopige rapport. Hij heeft toen duidelijk verklaard dat er later een volledig rapport zou worden vrijgegeven. Ik neem aan dat er in het rapport een aantal zaken staan die op dat ogenblik moeilijk naar buiten konden worden gebracht. Veertig jaar na de feiten moet – niet alleen omwille van het historisch onderzoek maar ook omdat wellicht nog steeds een aantal mensen met de problemen van weleer worstelt – daaromtrent duidelijkheid worden gegeven. Ik verzoek u om de commissie zo snel mogelijk om advies te vragen. U kunt ons dan rapport uitbrengen over het advies en het

01.03 **Marc Verwilghen**, ministre: Le rapport de la commission d'information créée par l'arrêté royal du 16 juillet 1960 existe en effet. Il se trouve chez le premier président de la Cour de cassation. Personnellement, j'estime que ce rapport peut être rendu public, quarante ans après les faits. Je n'en connais toutefois pas le contenu, c'est pourquoi je demande l'avis de la commission pour la protection de la vie privée et de spécialistes des médias et du tiers monde. Je m'inclinerai devant cet avis. À l'époque, le secret avait été promis aux témoins. C'est la raison pour laquelle ce rapport n'a jamais été rendu public.

01.04 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Cette réponse me satisfait. Il s'agit d'un document très important. Le ministre de la Justice de l'époque, M. Merchiers y avait fait référence à une époque. Je comprends qu'il était difficile de divulguer ces renseignements au moment même. Aujourd'hui, cela doit être possible et ce, dans l'intérêt de la recherche historique.

J'espère que le ministre nous

gevolg dat eraan zal worden gegeven.

informera rapidement de l'avis de la commission. On ne peut pas faire traîner les choses en longueur.

01.05 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, het gebeurt zelden dat op mijn vragen zo duidelijk eensluidend wordt geantwoord.

01.05 Ferdy Willems (VU&ID): J'ai rarement obtenu une réponse aussi claire à mes questions. Je demande que la question soit posée à la commission avec les nuances qui s'imposent.

Bovendien ging de minister onmiddellijk in op mijn vraag om de commissie te raadplegen, hetgeen niet alleen aangenaam, maar ook nuttig is, zowel voor degenen die in het verleden werden geconfronteerd met het probleem als voor degenen die er thans mee zijn opgezadeld.

Ik ken heel wat Congolezen en ik weet dat zij nog steeds met dat probleem zitten, net als veel ex-kolonialen trouwens.

Mijnheer de minister, ik verzoek u evenwel de betrokken commissie niet volgens een wit-zwart-verhouding te willen raadplegen, want een ja of een nee kunnen de deur sluiten. Het ware aldus aangewezen de zaken genuanceerd te benaderen, waarbij alle belangen worden gerespecteerd en waarbij het historisch onderzoek wordt gediend. Wij hebben er immers geen belang bij te weten of de heer X of mevrouw Y verantwoordelijk zijn; wij moeten weten wat er is gebeurd en in welke mate, met welke intensiteit.

De privacy van betrokkenen moet worden gerespecteerd wil men geen nieuwe wonden maken.

Terzake zal een goed resultaat afhankelijk zijn van een genuanceerde aanpak.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van de heer Tony Van Parys aan de minister van Justitie over "het ontbreken van middelen om psychologische en andere experten te betalen" (nr. 6248)

02 Question de M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "l'absence de moyens pour rémunérer des experts psychologiques et autres" (n° 6248)

02.01 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, vorige week verscheen in de pers dat een psychologisch expert sedert september 2001 geen vergoeding meer ontvangt voor haar prestaties.

02.01 Tony Van Parys (CD&V): La presse signale que les experts psychologiques ne perçoivent plus de rémunération depuis septembre 2001. Le ministre aurait appelé les magistrats à limiter les frais d'expertise. Cela est-il exact? Quelles sommes doivent encore être versées aux experts judiciaires et aux experts psychologiques? Quand et comment le ministre résoudra-t-il ce problème?

Dit is een opvallend bericht gelet op het feit dat een behoorlijke organisatie van Justitie veronderstelt dat de medewerkers van Justitie ook worden vergoed voor hun prestaties. Bovendien – althans als het bericht juist is – zullen bijgevolg de dossiers niet behoorlijk kunnen worden behandeld omwille van het ontbreken van bijstand en inzicht. Op zijn minst zullen de zaken daardoor nadelig worden beïnvloed, meer bepaald wat de afhandeling binnen een redelijke termijn betreft.

Voorts werden, steeds volgens het bericht, ook collega's van de psychologische expert en andere deskundigen, niet of niet tijdig betaald en zou de minister, om het probleem van het tekort aan middelen om deskundigen te betalen op te lossen, de magistraten hebben aangeschreven met het verzoek de expertisekosten voortaan

de beheersen. Dat getuigt misschien van enige logica, maar volgens een andere logica zouden meer middelen ter beschikking kunnen worden gesteld, zodanig dat de experts kunnen worden betaald in plaats van de magistraten aan te sporen om minder een beroep te doen op expertises.

Mijnheer de minister, is het persbericht juist? Hoeveel bedraagt het globaal tegoed, tot op heden, van de gerechtelijke deskundigen en hoeveel bedraagt het specifieke tegoed voor de psychologische experts? Wanneer zullen betrokkenen worden betaald? Hoe zal het probleem worden opgelost? Is het inderdaad zo dat de magistraten werden aangeschreven met het verzoek om de expertisekosten te beheersen?

02.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega's, op deze vraag kan geen geïndividualiseerd antwoord worden verstrekt, precies omdat geen onderscheid wordt gemaakt naargelang de psychologische expert X of Y in een zaak is betrokken.

Het globaal tegoed en de tegoeden voor de psychologische experts kunnen niet zonder meer worden bepaald, aangezien hiervoor een vaste weg moet worden gevolgd, waarvan ik de verschillende stappen zal uitleggen.

Ten eerste, de gerechtsdeskundigen worden aangeduid door een magistraat bij het parket, alwaar ook de kostenstaten worden neergelegd.

Ten tweede, de kostenstaten worden nagekeken door de administratieve diensten en voorgelegd aan de bevoegde magistraat die zijn fiat moet geven.

Ten derde, na de begroting van de kostenstaat verzenden de parketten meestal een maal per maand deze kostenstaten naar de dienst gerechtskosten van het departement.

Ten vierde, zodra de kostenstaten de dienst gerechtskosten bereiken, worden ze in de loop van een maand geverifieerd en gecodeerd.

De betaling door het ministerie van Justitie neemt zes tot acht weken in beslag.

Men kan dus besluiten dat drie maanden verlopen tussen het tijdstip van de betaling en de neerlegging van de kostenstaat bij het parket. Dat is de gemiddelde duur, want een vaste termijn is er niet. Op het einde van het jaar kunnen alle kostenstaten die na een bepaalde dag in december binnenkwamen door de afsluiting van de begroting niet meer worden betaald. In december is er dus elk jaar een vertraging in de betalingen.

Ten slotte wil ik beklemtonen dat nooit individuele betalingen gebeuren. Alle kostenstaten worden gezamenlijk en gelijkwaardig behandeld.

Er is geen probleem met het budget voor de gerechtskosten. Eind augustus hebben wij wel een som van 99 miljoen frank aan de begroting van de gerechtskosten toegevoegd. Hieraan werd een bedrag van 380 miljoen frank via een bijblad van het Parlement

02.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Je ne peux bien sûr vous communiquer de données individuelles. Le montant total dû aux experts ne peut être déterminé si simplement. La procédure est en effet complexe: désignation d'un expert par le parquet, où l'état d'honoraire est déposé, examen de l'état d'honoraires, transmission de celui-ci au service des frais de justice, qui le vérifie et l'encode. Trois mois s'écoulent en moyenne entre le dépôt de l'état d'honoraires et le paiement. En décembre de chaque année, le paiement est différé pour des raisons de technique budgétaire.

On n'effectue jamais de paiements individuels. Tous les états d'honoraires sont traités ensemble et de manière identique.

Le budget des frais de justice ne pose aucun problème. Ces frais ont augmenté de 500 millions en 2001 pour atteindre 2,4 milliards de francs. La hausse est l'indice d'un meilleur fonctionnement.

J'ai écrit aux magistrats pour attirer leur attention sur le montant considérable disponible et pour leur indiquer qu'ils peuvent contester les factures excessives sans que leur indépendance soit compromise.

toegevoegd. De gerechtskosten stegen in 2001 met 500 miljoen frank tot een bedrag van 2,4 miljard. Dat is een stijging met 20%, wat aangeeft dat Justitie meer en beter werkt.

Gezien het grote budget, heb ik beslist een richtlijn rond te sturen om de magistraten bewust te maken dat een belangrijk bedrag ter beschikking staat voor de werking van Justitie. Ik wil hen er ook op wijzen dat sommige kosten – bij voorbeeld autostallingskosten – hoog kunnen oplopen en de mogelijkheid bestaat om excessieve afrekeningen te betwisten. Ik wil hiermee de onafhankelijkheid van de magistraten echter niet in het gedrang brengen. Daarover mag geen misverstand bestaan.

In die omstandigheden moeten wij de zaak bekijken. Daarbij is het nooit uitgesloten dat een procedure wat langer aansleept. Ik heb u gemiddelde cijfers gegeven, want er is geen vaste termijn. Ik probeer er bij de diensten alleen op aan te dringen om zich zo stipt mogelijk aan de verschillende stappen te houden om te vermijden dat zaken te laten aanslepen.

02.03 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de minister, ik wil erop aandringen dat de lange termijnen zouden worden ingekort om te voorkomen dat mensen die prestaties hebben geleverd, niet tijdig worden betaald. Als die betalingen uitblijven – en de remuneratie van de experten is niet overdreven – zal men op een bepaald ogenblik voor de situatie komen te staan dat kwaliteitspersoneel niet meer ter beschikking staat voor de expertises.

U zegt dat in 2001 500 miljoen frank meer is uitgegeven dan in 2000. Daarom meen ik dat het budget voor 2002 een aantal problemen kan veroorzaken, vermits dat budget – wat de experten betreft – 8% lager ligt dan de reële uitgaven van 2000. Als wij weten dat 2001 reeds 500 miljoen frank aan meeruitgaven met zich bracht, dan vrees ik dat wij in dit jaar vrij snel in de situatie zullen verzeilen waarbij wij de experten niet meer kunnen betalen. Dat zal hoe dan ook ten nadele van de kwaliteit van de rechtsbedeling zijn.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van de heer Tony Van Parys aan de minister van Justitie over "de stopzetting van de labo-tests op de haren in het dossier-Dutroux" (nr. 6264)

03 Question de M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "l'arrêt de la procédure d'analyse ADN des cheveux recueillis dans le cadre de l'affaire Dutroux" (n° 6264)

03.01 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in de weekendpers las ik een bericht dat de labo-tests op de haren in het dossier Dutroux zouden zijn opgeschort. Dit bericht sprong in het oog omdat wij daarover al een aantal dingen hebben gezegd. Op het eerste gezicht verwondert dit bericht me.

Ik heb even de documenten uit het verleden erop nageslagen. Op 30 januari 2001 – precies een jaar geleden – heb ik u een vraag gesteld over deze onderzoeken op de haren in het dossier van Dutroux.

Toen is gezegd dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling van Luik bevolen had dat het DNA-onderzoek van deze haren noodzakelijk

02.03 Tony Van Parys (CD&V): Je demande que les délais soient réduits. Quiconque fournit une prestation doit être rétribué dans un délai raisonnable. Si on ne s'en tient pas à cette règle, on devra renoncer à faire appel à des experts. Les crédits destinés à répondre à tous ces besoins sont manifestement insuffisants, ce qui nuit à la qualité de l'administration de la justice.

03.01 Tony Van Parys (CD&V): Ce week-end, j'ai lu dans la presse que les tests de laboratoire effectués sur les cheveux prélevés dans le cadre du dossier Dutroux seraient suspendus. Début janvier 2001, la chambre des mises en accusation de Liège a cependant estimé que ces tests étaient nécessaires. Ils auraient déjà dû être terminés en juin ou juillet 2001. Or, on vient d'apprendre que leurs résultats ne pourraient plus

was. De KI had zelfs gezegd dat dit onderzoek binnen de zes maanden moest gebeuren. Dit betekent dat, indien het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling was uitgevoerd, het onderzoek op de haren in het dossier-Dutroux voor juni 2001 zou hebben plaatsgevonden. Indien dit bericht juist is, dan zou dit betekenen dat het onderzoek van de haren in het dossier-Dutroux niet meer kan gebeuren in wat ik het dossier-Dutroux strictu sensu zal noemen. U herinnert zich de uitspraak van de Kamer van Inbeschuldigingstelling van oktober 2001. De KI heeft gezegd dat er het dossier-Dutroux is en dat alle andere elementen in een tweede afzonderlijk dossier moeten worden ondergebracht. Als het onderzoek van de haren overeenkomstig het arrest van eind 2000 van de KI, niet of niet tijdig gebeurde, dan betekende dit dat dit in het oude dossier niet meer zou kunnen, wat een opmerkelijk gegeven zou zijn. Bovendien is het onderzoek op de haren volgens de berichten thans opgeschort. De vraag rijst of dit niet in het kader van het tweede, nieuwe dossier kan.

Mijnheer de minister, is het bericht inzake de opschorting van de labotesten op de haren juist? Zo ja, waarom is het onderzoek niet tijdig gebeurd, binnen de zes maanden, conform het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling? Zullen deze onderzoeken alsnog gebeuren in het kader van het tweede dossier? Wat zult u hieraan doen? Wat zullen de eventuele gevolgen van het onderzoek zijn? Klopt het dat dit onderzoek niet meer kan gebeuren in het kader van het tweede dossier en dus geen deel zal uitmaken van de procedure van het hof van assisen van eind 2002?

03.02 De voorzitter: Er zullen haren van een senator bijzitten.

03.03 Minister Marc Verwilghen: Mijnheer de voorzitter, collega Van Parys, om deze vraag te kunnen beantwoorden, heb ik inlichtingen gekregen van de procureur-generaal van Luik en de procureur des Konings van Neufchâteau. De procureur-generaal van Luik deelt mij mee dat het onderzoek naar de haren werd bevolen in een arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling van 8 januari 2001. Daarnaast heeft de Kamer van Inbeschuldigingstelling van Luik in een arrest van 22 oktober 2001 beslist dat het onderzoek van de haren niet zal worden uitgevoerd in het gekende dossier, vermits het resultaat van het onderzoek van deze sporen niet noodzakelijk is voor de vervolging en veroordeling van de gekende verdachten. Het onderzoek van de haren zal op aangeven van de procureur des Konings worden voortgezet. Hij zal de passende vorderingen formuleren inzake de feiten die ten laste van onbekende verdachten worden gelegd.

De splitsing van het onderzoek zal, en dat staat in de overwegingen van de Kamer van Inbeschuldigingstelling, bijdragen tot de sereniteit van het onderzoek naar gebeurlijke netwerken.

Het tweede deel van het antwoord komt van de procureur des Konings te Neufchâteau, die preciseerde dat de analyse daar zeker niet beëindigd is en evenmin is opgeschort. Weliswaar wordt momenteel prioriteit verleend aan de afwerking van het hoofddossier dat tegen eind februari 2002 klaar zou moeten zijn. Het persartikel waarvan sprake in de vraag van de heer Van Parys, is door hem meegedeeld aan onderzoeksrechter Langlois.

être insérés dans l'ancien dossier Dutroux.

Est-ce exact? Dans l'affirmative, pourquoi n'a-t-on pas réalisé ces tests à temps, c'est-à-dire dans les six mois? Ces tests feront-ils encore partie de l'ancien dossier Dutroux? Pourraient-ils éventuellement être joints aux prétendus nouveaux dossiers? Les tests reprendront-ils? Quelles mesures le ministre prendra-t-il? Quels effets tout cela aura-t-il sur l'enquête?

03.03 Marc Verwilghen, ministre: Mes informations me viennent de la procureur générale de Liège. L'analyse des cheveux retrouvés dans le cadre de l'affaire Dutroux a été demandée par la chambre des mises en accusation de Liège le 8 janvier 2001. Le 22 octobre 2001, la même chambre a néanmoins décidé de ne pas faire procéder à cette analyse, dans la mesure où elle n'était pas indispensable à la poursuite et à la condamnation des prévenus connus. L'analyse des cheveux ne sera effectuée que pour les prévenus inconnus. Cette distinction devrait permettre de mener dans la sérénité l'enquête relative aux réseaux éventuels.

Le procureur de Neufchâteau a ajouté que l'analyse des cheveux n'était ni terminée, ni suspendue. Toutefois, la priorité sera accordée à l'achèvement du dossier principal, prévu pour la fin février.

La coupure de presse a été

transmise au juge d'instruction Langlois.

03.04 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de minister, ik blijf vaststellen dat er geen gevolg is gegeven aan het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling van 8 januari 2001. In dat arrest staat dat het onderzoek op de haren moet gebeuren en wel binnen de zes maanden.

Waarom is geen gevolg gegeven aan dat arrest? Het gevolg van die niet-opvolging is, dat de resultaten van het onderzoek op de haren geen element zullen zijn van het proces voor het hof van assisen. Als het persbericht klopt over de vaststellingen die al werden gedaan bij enkele laboratoriumtests, zou dat bijzonder erge en nadelige gevolgen kunnen hebben voor de zoektocht naar de waarheid en tegenover enkele bestaande hypothesen en onderzoekspistes.

De volgende, heel concrete vraag is momenteel nog niet beantwoord. Waarom is geen gevolg gegeven aan het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling van 8 januari 2001, waarin staat dat dit onderzoek binnen de zes maanden moet gebeuren?

Een tweede, bijkomende vraag is de volgende. U zegt dat het krantenartikel is overgemaakt aan onderzoeksrechter Langlois. In welk kader of op basis waarvan werd de heer Langlois daarvan op de hoogte gebracht?

03.05 Minister Marc Verwilghen: Mijnheer Van Parys, ik denk dat de twee arresten van de Kamer van Inbeschuldigingstelling niet los van elkaar mogen worden gezien, het arrest van 8 januari 2001 noch het daaropvolgende van 22 oktober 2001.

Ondertussen heeft een groot aantal van de analyses plaatsgevonden. Het resultaat daarvan was aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling bekend op het moment dat zij haar arrest velde van 22 oktober 2001. De reden waarom ze dan specificiert door te zeggen wat verder nog onderzocht moet worden, heeft geen rechtstreekse relevantie meer voor de zaak voor het hof van assisen, die voor verdere vervolging en veroordeling klaargemaakt kan worden. Ook de rest van het dossier moet verder onderzocht worden, maar is erg technisch en kost dus tijd. Vandaar de specificatie van de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

De procureur des Konings uit Neufchâteau heeft het persbericht aan de onderzoeksrechter Langlois wellicht overgemaakt om hem erop te wijzen dat daarover problemen bestaan en berichten in de pers zijn verschenen. Dat is ook de gebruikelijke handelswijze die ik altijd gekend heb tussen een procureur des Konings en een onderzoeksrechter.

03.06 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de minister, de cruciale vraag blijft open of er al dan niet DNA-onderzoek is verricht op de haren ten gevolge van het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling. Als dat uitsluitel bestaat, zou dat gegeven gebruikt kunnen worden in het eerste, afgezonderde dossier-Dutroux. Als dat niet het geval is, kan daarmee in het eerste, afgezonderde dossier-Dutroux geen rekening worden gehouden. Volgens mij is dat probleem erg concreet en precies. Ik stel die vraag omdat uit het persbericht

03.04 Tony Van Parys (CD&V): Pourquoi n'a-t-on pas donné suite à l'arrêt du 8 janvier 2001 de la chambre des mises en accusation, qui demandait que l'examen des cheveux se fasse dans les six mois? La conséquence de cette omission est que la Cour d'assises ne tiendra pas compte de cet élément lors du procès.

Quand et dans quelles circonstances M. Langlois a-t-il été informé de ce fait?

03.05 Marc Verwilghen, ministre: On ne peut pas dissocier les deux arrêts de la chambre des mises. Cette dernière a connaissance d'une grande partie des analyses. C'est la raison pour laquelle elle a décidé que l'enquête qui reste à effectuer n'est plus strictement nécessaire. Je soulignerai par ailleurs que la communication se déroule normalement entre le procureur du Roi et le juge d'instruction.

03.06 Tony Van Parys (CD&V): A-t-on, oui ou non, effectué des analyses d'ADN sur les cheveux à la suite du premier arrêt de la chambre des mises? Si c'est le cas, leurs résultats peuvent être intégrés à l'ancien dossier.

afgeleid kan worden dat er weliswaar laboratoriumtests plaatsvonden op de haren, maar dat die niet door DNA-tests gevolgd zijn, die definitief uitsluitel moeten geven. De Kamer van Inbeschuldigingstelling had nochtans uitdrukkelijk gezegd dat het DNA-onderzoek binnen de zes maanden noodzakelijk was.

Mijnheer de minister, kunt u bevestigen dat het DNA-onderzoek is gebeurd conform het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling?

03.07 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, ik kan aannemen dat de heer Van Parys mij mededelingen wil laten doen over een lopend gerechtelijk onderzoek dat in het eindstadium verkeert. De Kamer van Inbeschuldigingstelling zal wellicht eind februari een definitief oordeel vellen. Ik heb geen toegang tot dat dossier. Ik heb de gegevens meegedeeld zoals ik ze van de procureur-generaal en de procureur des konings heb ontvangen.

03.07 **Marc Verwilghen**, ministre: Je ne peux faire aucune déclaration sur un dossier en cours et qui se trouve d'ailleurs en phase terminale. Fin février, la chambre des mises en accusation rendra un jugement définitif. Je vous ai communiqué toutes les données du procureur général et du procureur du Roi.

03.08 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de minister, ik kan alleen benadrukken dat het bijzonder jammer zou zijn dat men een essentieel gegeven van het onderzoek niet zou kunnen aanwenden naar aanleiding van het proces voor het Hof van Assisen. Dat zou een zware hypothek kunnen leggen op het zoeken naar de waarheid waarop wij in ons land allen recht hebben en waar wij naar streven.

03.08 **Tony Van Parys** (CD&V): Il est regrettable qu'en raison de la procédure suivie, un élément essentiel de l'instruction ne puisse être transmis à la cour d'assises.

03.09 **De voorzitter**: Mijnheer Van Parys, er is van elke rechtszaak een externe en een interne beoordeling. Met de interne bedoel ik dan de gerechtelijke.

03.09 **Le président**: Nous devons toujours établir une distinction entre l'appréciation externe et interne d'un dossier.

03.10 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, dat is uiteraard juist. Als ik het antwoord van de minister van Justitie van 30 januari lees, dan staat er: "De Kamer van Inbeschuldigingstelling besliste immers dat die opdracht toevertrouwd aan het NICC moest worden uitgevoerd. Daarvoor wordt een termijn van zes maanden aan het NICC gegeven". Het is bijzonder eenvoudig om te weten te komen of zulks al dan niet is gebeurd. Als ik het artikel goed heb gelezen, zou het ontbreken van de gegevens in het afgezonderde dossier-Dutroux bijzonder verstrekende gevolgen kunnen hebben. De familieleden hebben zich daar klaarblijkelijk op beroepen. Op basis van de zaken die hier door de minister zijn gezegd, is het evident dat wij daarop controle moeten uitoefenen. We moeten de vraag stellen of men dat al dan niet gedaan heeft binnen de zes maanden. Zal men al dan niet in het kader van het onderzoek-Dutroux rekening kunnen houden met dat onderzoek, dat uitsluitel kan geven over een aantal cruciale vragen over de betrokkenheid van Dutroux bij de ontvoering van Julie en Mélissa?

03.10 **Tony Van Parys** (CD&V): Il faut établir clairement si la mission confiée par la chambre des mises en accusation à l'INCC a été réalisée dans un délai de six mois. C'est de la réponse à cette question que dépend la prise en compte éventuelle de cette instruction dans le dossier relatif à l'enlèvement de Julie et Mélissa.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Question de Mme Karine Lalieux au ministre de la Justice sur "le traitement et le suivi de personnes gravement malades en prison" (n° 6272)**

04 **Vraag van mevrouw Karine Lalieux aan de minister van Justitie over "de behandeling en de opvolging van ernstig zieken in de gevangenen" (nr. 6272)**

04.01 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, il y a deux semaines, la presse faisait état d'un problème majeur au sein des établissements pénitentiaires. Il avait trait au traitement d'un détenu gravement malade, traitement qui pouvait être qualifié sans exagération de dégradant et d'inhumain. En effet, une personne atteinte d'une tumeur maligne au cerveau, maladie attestée par un certificat médical, a été placée en détention préventive.

Je ne parlerai bien entendu pas ici du fond de l'affaire, mais du traitement réservé par l'administration pénitentiaire à cet individu physiquement diminué.

Cette personne a été emprisonnée au mois de septembre dernier, alors que les neurologues qui la suivaient attestaient que tout stress pouvait lui être préjudiciable. Très vite, son état s'est dégradé en prison. L'individu y a subi des examens et fut admis à l'hôpital Erasme au début du mois de décembre en vue d'une trépanation afin d'ôter la tumeur maligne au cerveau. Amoindri et incapable de se mouvoir seul, le prévenu a eu pendant dix-sept jours le pied attaché par des menottes aux barreaux de son lit. Je ne sais pas s'il avait la main également attachée. Deux gardiens étaient présents dans la chambre, jour et nuit. Ils ne quittaient pas la chambre, ni lors des visites de la famille, ni lors des soins, sauf sur grande insistance de certains médecins. En outre, ils se permettaient de regarder la télévision, alors que la personne avait besoin de calme.

Ce prévenu a été ramené à la prison plus tôt que prévu. L'administration pénitentiaire a en effet avancé l'argument qu'elle manquait de personnel pour maintenir deux gardiens à l'hôpital jour et nuit. Il est vrai que nous étions alors en période de fin d'année. Ce retour prématuré a eu deux conséquences: d'une part, le prévenu n'a pas été présenté à l'hôpital Bordet pour ses premières séances de radiothérapie – des certificats médicaux attestaient pourtant que son état l'exigeait – et, d'autre part, son état s'est rapidement dégradé et il est devenu pratiquement aveugle. Ceci est également attesté par des certificats médicaux.

En outre, lors des transferts du prévenu vers l'hôpital, celui-ci n'était revêtu que d'un pyjama. Je sais que le règlement le prévoit ainsi mais, vu le froid du mois de décembre, l'application stricte de la règle était exagérée.

J'en arrive à mes questions, monsieur le ministre.

Pouvez-vous me faire savoir quelles sont les règles en vigueur en ce qui concerne le traitement et le suivi de personnes attestées gravement malades par les médecins?

L'administration pénitentiaire a-t-elle respecté l'ensemble de ces règles? Le traitement subi par cet individu était-il conforme aux réglementations européennes?

04.02 Marc Verwilghen, ministre: Monsieur le président, chers collègues, en milieu pénitentiaire, tout détenu a droit à des soins de santé équivalents à ceux prodigués aux non-détenus. Ce principe d'équivalence constitue la base de la recommandation RE 98/7 du

04.01 Karine Lalieux (PS): Twee weken geleden berichtte de pers over de vernederende, onmenselijke behandeling van een gedetineerde met een kwaadaardige hersentumor. Volgens de neurologen kon iedere vorm van stress hem ernstige schade toebrengen. De gezondheidstoestand van de betrokkene ging heel snel achteruit. Hij onderging een schedelboring in het Erasmus-ziekenhuis en bleef zeventien dagen lang met handboeien aan de spijlen van zijn bed vastgeklemd. Hij werd permanent (behalve na lang aandringen van de arts), dag en nacht, in zijn kamer door twee bewakers in de gaten gehouden. Die bewakers keken naar de televisie terwijl de zieke behoefte had aan rust. De gevangenisdirectie, die wees op het personeelstekort ten gevolge van de eindejaarsperiode, liet de gedetineerde sneller naar de gevangenis terugbrengen dan wat de artsen hadden voorgeschreven. De betrokkene werd niet naar het ziekenhuis gebracht voor de eerste radiotherapiebehandeling en zijn toestand ging al snel achteruit. Hij is nagenoeg blind geworden. Tijdens die overbrengingen droeg hij enkel een pyjama, ondanks het koude weer.

Welke regels zijn van toepassing met betrekking tot de behandeling en de "follow-up" van ernstig zieke gedetineerden? Heeft de gevangenisdirectie die regels nageleefd? Strookt die behandeling met de Europese aanbevelingen?

04.02 Minister Marc Verwilghen: Het principe van een gelijkwaardige verzorging van een gedetineerde en een niet-

Conseil de l'Europe, relative aux aspects éthiques et organisationnels des soins de santé en milieu pénitentiaire. Cette recommandation a été adoptée par le comité des ministres du Conseil de l'Europe en date du 8 avril 1998.

La vie en détention doit se dérouler le plus normalement possible. La privation de liberté doit se limiter à l'interdiction d'aller et venir librement. Le principe de normalisation est le fil conducteur de l'avant-projet de loi de principe concernant l'administration pénitentiaire et le statut juridique des détenus.

Lorsqu'un détenu est transféré dans un hôpital, ce lieu doit être considéré comme une succursale de l'établissement pénitentiaire et la garde du détenu transféré est assurée par les soins de la direction de cet établissement, comme le prévoit l'article 98 du règlement général.

L'intéressé a été arrêté en date du 3 décembre 2001. Il a séjourné à l'hôpital Erasme jusqu'au 20 décembre 2001. Durant cette période, l'intéressé était inscrit à la prison de Forest. Dès le 20 décembre 2001, il a été transféré à la CMC de Saint-Gilles où il a séjourné jusqu'au 15 janvier 2002, date de sa mise en liberté.

En vertu de l'article 107 du règlement général, les détenus peuvent être menottés si cela s'impose pour des raisons de sécurité. Généralement, seul un pied du détenu est attaché au lit. Cependant, lorsque le détenu reçoit des visites et que sa surveillance est rendue plus difficile, le détenu est menotté par un pied et une main. Ce fut le cas du détenu concerné.

Les prescriptions applicables en matière de sécurité – la disposition de la pièce, le nombre d'issues, etc. – dépendent du degré de dangerosité présenté par le détenu, conformément à la circulaire ministérielle du 4 juillet 1984.

Vu qu'il s'agissait en l'occurrence d'un prévenu, il n'est pas inhabituel que deux agents pénitentiaires soient chargés de sa surveillance. L'intéressé a quitté l'hôpital de manière normale et au moment convenu, après autorisation des médecins. La radiothérapie a effectivement posé un problème, en ce sens qu'elle a dû être interrompue à trois reprises pour un jour; une première fois en raison d'absence d'escorte policière, une deuxième fois à cause d'un problème technique à l'appareillage de radiothérapie de l'hôpital externe et une troisième fois en raison d'un problème administratif au greffe.

Voilà les dispositions qui ont été suivies dans le cas qui nous occupe.

04.03 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, je remercie le ministre de me rappeler l'ensemble des règles suivies. Cela ne m'empêche pas de m'étonner. Cette personne est revenue spontanément sur le territoire. Elle ne présentait aucune dangerosité. Elle est, en effet, libérée aujourd'hui puisque le mandat d'arrêt a été levé. J'estime que ces mesures ont été excessives et inhumaines à l'encontre de quelqu'un qui ne pouvait même pas bouger tout seul et qui est sorti sur une chaise roulante de la prison. Deux menottes et la présence quotidienne et continue de gardiens alors qu'il doit y avoir un minimum de respect pour la vie privée, à mon avis, cela constitue un abus de la part de l'administration pénitentiaire, abus dans

gedetineerde is opgenomen in aanbeveling R (98)7 van de Raad van Europa van 8 april 1998.

De betrokkene, die op 3 december 2001 werd aangehouden, werd in de gevangenis van Vorst "ingeschreven". Hij verbleef van 3 tot 20 december 2001 in het Erasmus-ziekenhuis, dat bijgevolg als een bijhuis van de gevangenis wordt beschouwd. Hij werd op 15 januari 2002 in vrijheid gesteld. Het algemeen reglement bepaalt dat de gedetineerden de handboeien worden aangelegd wanneer de veiligheid zulks vereist. Doorgaans wordt de gedetineerde slechts met één voet aan het bed vastgemaakt, behalve bij bezoek: dan wordt ook één hand vastgemaakt. De veiligheidsmaatregelen zijn afhankelijk van het gevaar dat de gedetineerde oplevert en van de omgeving waar hij verblijft. In dergelijke gevallen is het niet ongewoon dat een gedetineerde door twee beambten wordt bewaakt. De betrokkene heeft het ziekenhuis op normale wijze verlaten. De radiotherapie werd driemaal voor één dag onderbroken: wegens het ontbreken van een politiebegeleiding, wegens een technisch mankement en de derde keer als gevolg van een administratief probleem ter griffie.

04.03 Karine Lalieux (PS): Dit verbaast mij. De gevangene die spontaan naar ons land is teruggekeerd, leverde geen enkel gevaar op vermits hij nu in vrijheid is gesteld! De manier waarop hij door de gevangenisdirectie werd behandeld lijkt mij dus overdreven en onmenselijk gelet op het feit dat hij zich niet alleen kon voortbewegen, hij verliet de

l'application du règlement. Même si la sécurité a son importance, ces dispositions ne devraient pas être suivies pour ce type de personne. Les conséquences d'un tel traitement seront sans doute une dégradation de l'état et peut-être la mort d'une personne. L'administration a une forte responsabilité dans le cas présent.

gevangenis in een rolstoel. Mijns inziens is hier sprake van een schending van de privacy door een op de spits gedreven toepassing van het reglement. De gevolgen daarvan zijn ernstig. Ze kunnen misschien zelfs fataal worden, met overlijden tot gevolg.

04.04 Marc Verwilghen, ministre: Ce n'est pas parce qu'un détenu a été libéré par après qu'il n'y avait pas de raison de le maintenir sous mandat d'arrêt au moment où les mesures ont été prises. Cela dépend des jugements, des tribunaux. A mon avis, cela ne doit pas devenir une règle générale, le jour où un prévenu est remis en liberté, de dire qu'il n'y avait pas de raison d'agir de la sorte.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De vragen nrs. 6143, 6195 en 6207 van de heren Jacques Chabot en Ludwig Vandenhove en mevrouw Annemie Van de Casteele worden naar een latere datum verschoven.

La réunion publique de commission est levée à 10.35 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.35 uur.